

ZAKLADANIE BANKOVÝCH ÚČTOV KLIENTOM VO FINANČNÝCH INŠTITÚCIÁCH

ANALÝZA TRENDOV

**FINANČNÁ SPRAVODAJSKÁ JEDNOTKA
PREZÍDIA POLICAJNÉHO ZBORU**

PREDMET ANALÝZY

Na základe analýzy hlásení o neobvyklých obchodných operáciách od povinných osôb v zmysle zákona č. 297/2008 Z. z. o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 297/2008 Z. z.“), súvisiacich so zakladaním nových bankových účtov fyzických osôb podnikateľov, fyzických osôb nepodnikateľov a právnických osôb, finančná spravodajská jednotka Prezídia Policajného zboru (ďalej len „FSJ“) pripravila strategickú analýzu s cieľom poukázať na riziká spojené s otvorením vyššieho počtu bankových účtov.

Z analýzy hlásení o neobvyklých obchodných operáciách od povinných osôb FSJ identifikovala jav **zakladania nových účtov v dvoch základných rovinách:**

NOVOZALOŽENÉ ÚČTY FYZICKÝCH OSÔB (PODNIKATEĽ, NEPODNIKATEĽ) A PRÁVNICKÝCH OSÔB,

cez ktoré „pretekajú“ finančné prostriedky, pričom existuje podozrenie, že tieto môžu pochádzať z trestnej činnosti. V praxi sa stretávame so skutočnosťou, že predmetné účty bývajú zrušené, či už z iniciatívy samotných majiteľov, čo vyvoláva otázky o účelovosti ich zriadenia, alebo v zmysle zákona č. 297/2008 Z. z. zo strany povinných osôb, z dôvodu zákonnej pochybnosti ich využívania.

VIACPOČETNÉ ZAKLADANIE ÚČTOV FYZICKÝCH OSÔB (PODNIKATEĽ, NEPODNIKATEĽ) A PRÁVNICKÝCH OSÔB,

príčom tieto účty môžu slúžiť na prípadné legalizovanie finančných prostriedkov pochádzajúcich z trestnej činnosti. V prípade výberu hotovosti môže tento spôsob zároveň viesť k následnému obchádzaniu finančného systému, a to najmä z dôvodu nízkej a nejednoznačnej transparentnosti ich použitia, či už v rámci podnikania alebo súkromnej činnosti.

Na základe praktických poznatkov z analýz, FSJ poukazuje na pretrvávajúce rizikové situácie v súvislosti so zakladaním bankových účtov, či už ide o krátkodobé alebo viacpočetné účty. Predmetné riziko sa prejavilo aj v prípade možnej sprenevery, kde si zamestnanec (fyzická osoba - nepodnikateľ) prostredníctvom svojich viacpočetných bankových účtov neoprávnene zasielal finančné prostriedky.

Takéto prípady nepreukazujú prepracovaný legalizačný model, ale skôr **chaotické impulzívne správanie páchatel'a, ktorého cieľom môže byť:**

• zakryť spôsob vyplácania	• zneprehľadniť zdroje príjmov
• vytvoriť ilúziu „tokov medzi rôznymi účtami“	• zabezpečiť rýchly prístup k hotovosti

V daných prípadoch nejde o prepracovaný legalizačný model, avšak o **jednoduchý, ľahko identifikovateľný podvod**, ktorý môže dlhodobo prachádzať vďaka nedostatočnej ostražitosti všetkých zúčastnených strán. Predmetné prípady preukazujú, že aj **menej sofistikované formy podvodného správania môžu mať vážne dopady**, ak chýba medziinštitucionálna zodpovednosť, prevencia a nastavené systémy a vnútorné politiky v oblasti boja proti legalizácii výnosu z trestnej činnosti.

Vzhľadom na uvedené FSJ poukazuje na **nutnosť preventívneho nastavenia opatrení pri zakladaní účtov fyzickou osobou – nepodnikateľom**, najmä ak ide o

- viacnásobné žiadosti o otvorenie účtov – aktívne posudzovanie dôvodu založenia každého ďalšieho účtu a monitorovať ich využitie
- viacnásobné žiadosti o otvorenie účtov na diaľku – nastavenie systému varovania pri viacpočetnom zakladaní účtov na diaľku
- nadštandardné pohyby na účtoch, ktoré nezodpovedajú typu klienta (napr. množstvo prichádzajúcich miezd a iné v spojení s verejnými financiami)
- opakované platby rovnakého charakteru medzi vlastnými účtami alebo výbery v hotovosti krátko po príchode miezd – vnútorná včasná identifikácia podozrivých vzorcov správania
- špeciálny režim pre zamestnancov verejnej správy s prístupom k mzdovým a rozpočtovým systémom, ktorých finančné toky majú vyšší rizikový profil, resp. zvážiť zavedenie rizikového skórovacieho systému, ktorý by identifikoval zamestnancov s prístupom k mzdovým, resp. verejným finančným zdrojom
- nastavenie limitu pre počet účtov na jednu fyzickú osobu – nepodnikateľ – zvýšenie rozsahu starostlivosti pri žiadosti o otvorenie ďalších účtov, prípadne zavedenie interného limitu počtu účtov
- prijímanie opakovaných podobných súm miezd pri viacpočetnom limite účtov fyzických osôb – nepodnikateľa
- pri výberoch v hotovosti v spojení s podozrivými tokmi medzi vlastnými účtami ako rizikové správanie (na účtoch fyzickej osoby – nepodnikateľ)
- iné prípady indikátorov možného internetového zneužitia verejných financií – aktívna spolupráca FSJ a povinných osôb

Na základe vyššie uvedených modelov, **s cieľom zvýšenia obozretnosti a možného nastavenia jednotného prístupu k vyhodnocovaniu situácií spojených so zakladaním bankových účtov a to najmä v prípadoch pre klientov fyzické osoby - nepodnikateľov**, kde môže nadmerné množstvo účtov a ich spôsob využitia vzbudzovať podozrenie z účelového konania s cieľom zakryť pôvod finančných prostriedkov, obísť kontrolné mechanizmy, alebo legalizovať výnosy z trestnej činnosti, FSJ apeluje na povinné osoby (banky), aby s vyhodnocovaním účelu, štruktúr a časovej súvislosti pri zakladaní bankových účtov, aj s poukazom na program vlastnej činnosti, prehodnotili, prípadne posilnili svoje kontrolné mechanizmy aj **smerom k počtu už existujúcich účtov vedených pre jedného klienta, ktorý sám o sebe môže tiež byť indikátorom potenciálne účelového alebo podvodného konania.**

ŠTATISTICKÉ UKAZOVATELE

V sledovanom období roka 2020 bol celkový počet všetkých typov účtov fyzických osôb v slovenských bankách 11 034 501, na ktorých bol zaznamenaný celkový objem vkladov vo výške 4 522 860 000 EUR a celkový objem výberov vo výške 11 572 270 000 EUR.

V sledovanom období roka 2021 síce klesol celkový počet všetkých typov účtov fyzických osôb v slovenských bankách na 11 074 861, na ktorých bol však zaznamenaný nárast celkového objemu vkladov vo výške 5 146 020 000 EUR a taktiež narástol celkový objem výberov vo výške 12 232 380 000 EUR.

V sledovanom období roka 2022 bol celkový počet všetkých typov účtov fyzických osôb v slovenských bankách oproti predchádzajúcemu roku ešte nižší, a to 10 952 386, na ktorých bol však zaznamenaný nárast celkového objemu vkladov vo výške 6 655 250 000 EUR oproti predchádzajúcemu roku a rovnako narástol celkový objem výberov vo výške 15 312 810 000 EUR.

V sledovanom období roka 2023 opäť narástol celkový počet všetkých typov účtov fyzických osôb v slovenských bankách na 11 292 681, na ktorých bol však zaznamenaný opätovný nárast celkového objemu vkladov vo výške 6 972 580 000 EUR a celkový objem výberov vo výške 14 521 860 000 EUR.

Počet účtov fyzických osôb v Slovenskej republike

ROK	POČET
2020	11 034 501
2021	11 074 861
2022	10 952 386
2023	11 292 681

“

Z uvedeného vyplýva, že v priemere **na jednu osobu** z celkového počtu obyvateľov Slovenskej republiky pripadali v roku 2023 **dva účty**.

”

Z celkového počtu 11 292 681 otvorených účtov fyzických osôb v roku 2023 tvorilo 366 841 účtov patriacich nerezidentom, z čoho 9834 účtov patrí politicky exponovaným osobám - nerezidentom, čo tvorí 2,6%. Z uvedeného celkového počtu účtov otvorených v roku 2023 patrilo v sledovanom období politicky exponovaným osobám - rezidentom v Slovenskej republike 254 853 účtov, čo tvorí 9,8%.

Príklady z praxe

Fyzická osoba (nepodnikateľ) – zamestnanec referátu, kde má možnosť opakovane si posilať časť zo mzdových prostriedkov na vlastné založené viaceré bankové účty. Následne vykonáva presun týchto finančných prostriedkov medzi vlastnými účtami, ďalej presúva peniaze na účty blízkych osôb, určitú časť peňazí posila na hazardné hry a opakovane vyberá finančné prostriedky vo veľkých hotovostných sumách. Transakcie nie sú sofistikované, skôr ide o hromadenie a rozdeľovanie prostriedkov na viaceré „úložiská“. Prípado sa nesie skôr v režime jednoduchého zahľadzovania stôp než premyslenej legalizácie výnosu z trestnej činnosti a k neskorému odhaleniu prispieva slabá kontrola schvaľovania a nedostatočná ostražitosť.

Fyzická osoba (nepodnikateľ) – zamestnanec si pravidelne posila „zvyšné“ prevádzkové prostriedky z rozpočtu na vlastný účet s odôvodnením, že ide o omyl v účtovaní. Následne si tieto finančné prostriedky vyberá v hotovosti a časť finančných prostriedkov presúva na účty rodinných príslušníkov s poznámkou „pôžička“. Nejde o sofistikovaný spôsob legalizácie, transakcie boli priehľadné a ľahko dohľadateľné. Slabou stránkou prípadu bola minimálna kontrola nad správnosťou rozpočtových platieb. Prostriedky neboli využívané na investície, ale na osobnú spotrebu a pokrytie bežných dlhov.

